

Atsinaujinančių išteklių energijos (AIEB) ir piliečių energetikos bendrijos (PEB) Lietuvoje žengia pirmuosius žingsnius. Šiuo metu Lietuvoje įsteigta 15 tokių bendrijų. Tikimasi paskatinti aktyvesnę jų plėtrą, palengvinus steigimo ir veiklos sąlygas - nuo šių metų pradžios lengviau tapti atsinaujinančių išteklių energetikos bendrija ir atitikti veiklos reikalavimus.

Valstybės priimti sprendimai ir parama lėmė, kad elektros gamyba, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (AEI), Lietuvoje nuolat auga – per 5 šių metų mėnesius jau pasigaminome elektros tiek, kiek 2019-aisiais ir 2022-aisiais pasigamindavome per visus metus. Per pastaruosius penkerius metus saulės elektrinių įrengtoji galia padidėjo beveik 15 kartų, o vėjo elektrinių galia nuo 2019 m. išaugo beveik 2,5 karto, gaminančių vartotojų skaičius, lyginant 2019 m. ir 2024 m., išaugo daugiau nei 31 kartą.

Svarbu toliau spartinti AEI generacijos plėtrą ir paskatinti joje dalyvauti dar daugiau gyventojų bei įmonių. „Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos suteikia galimybę visiems gyventojams, turintiems nedideles investicijų lėšas, aktyviai dalyvauti energijos gamybos procese, pasigaminti elektros ir mažinti savo išlaidas energijai“, – sako Lietuvos energetikos agentūros direktorė Agnė Bagočiūtė.

AIE bendrijos skatina energijos efektyvumą, tvarumą ir vietos bendruomenių bendradarbiavimą, jos skirtos sutelkti visuomenines, verslo ir gyventojų iniciatyvas energetikos srityje ir palengvina bei pagreitina perėjimą prie atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios vietinės energijos gamybos.

Į bendriją susibūrę kaimynai ar giminaičiai gali pasistatyti AEI elektrinę ir ją „išsidalinti“, t. y. paskirstyti jos galią (kW) savo nariams ar kitiems asmenims. Pagamintą elektrą bendrija gali parduoti. Gautos pajamos naudojamos finansuoti aplinkos, efektyvumo, darnaus judumo, socialinius, visuomeninius ir atskirties mažinimo projektus, kurie teikia naudą bendrijos dalyviams arba vietovei, kurioje veikia bendrija. Pavyzdžiui, bendrija gali įrengti poilsio vietas, vaikų žaidimo aikštes, dviračių takus, modernizuoti namus, įsirengti elektromobilių įkrovimo prieigas ir pan. Bendrija taip pat gali savo sukurta nauda dalintis su kitais – dalį savo elektrinės galios skirti nepasiturintiems asmenims, kurie taip taptų gaminančiais vartotojais. AIE bendrijas gali steigti fiziniai ir juridiniai asmenys – tiek viešieji, tiek privatūs. Pagrindinis reikalavimas – bendrija privalo būti pelno nesiekiantis juridinis asmuo.

2024 m. pradžioje įsigaliojo Energetikos ministerijos iniciatyva pakeistos Atsinaujinančių

išteklių energetikos įstatymo nuostatos, susijusios su AIE bendrijų steigimu – sumažinta administracinių procedūrų ir biurokratinė našta steigiantiems šias bendrijas.

Esminis pakeitimas – bendrijos steigimo dokumentai atskirti nuo jos veiklos dokumentų. Steigimo dokumentuose, kuriuos tvirtina notaras, nustatomi pagrindiniai bendrijos tikslai – ne pelno siekimas ir naudos teikimas savo dalyviams arba visuomenei toje vietovėje. Nuo jų atskirtus veiklos dokumentus bendrija, savo narių sprendimu, gali lengviau ir greičiau keisti pagal savo veiklos, struktūros ir dalyvių pokyčius bei poreikius.

Dėl pakeisto teisinio AIE bendrijų reguliavimo Lietuvos energetikos agentūra atnaujino Rekomendacijas dėl atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų veiklos sąlygų.

Atnaujintas [Rekomendacijas](#) galite rasti Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainėje.

Taip pat parengėme naują dažniausiai užduodamų klausimų ir atsakymų apie AIE bendrijų steigimą skiltį, ją rasite čia – <https://www.ena.lt/aieb-duk/>.

Jei turite klausimų apie AIE bendrijų steigimą ir veiklą, juos galite mums siųsti specialiu elektroninio pašto adresu – bendrijos@ena.lt.

Siekiant skatinti AIE bendrijų plėtrą ir veiklą, joms teikiama [valstybės investicinė parama](#) išlaidų daliai padengti. Lietuvos energetikos agentūroje gautos 9 paraiškos dėl paramos įsirengiant saulės elektrines: 1 – AIEB, 4 – PEB ir 4 – siekiančių tapti AIEB / PEB. Įvertinus, 6 iš jų atmestos arba atsiimtose, 3 pareiškėjai tikslina dokumentus.

